

trots

in beeld |

een uitgave van Jeugdbescherming Regio Amsterdam

JEUGD
BESCHERMING

- ➔ **Het nieuwe denken**
- ➔ **Lerend Effectiviteitsonderzoek / 'We richten ons op toepasbaarheid.'**
- ➔ **Ioana van Gastel Mihai / Angst doorbreken met positieve ervaringen**
- ➔ **Platform 'Ieder Kind Veilig' moet stimuleren en enthousiasmeren**

2 inleiding / **Blijvend en samen**

3 inzicht/ **Hoe overleef je de transitie jeugdzorg?**

6 in gesprek/ **LEF: 'We richten ons op toepasbaarheid.'**

8 in scheiding / **Ioana van Gastel Mihai: 'Angst doorbreek je met positieve ervaringen'**

10 interview / **Lonneke Bierhoff: 'Luister en erken de problemen'**

12 in de toekomst / **Lobke van Rijn: Platform 'Ieder Kind Veilig' moet stimuleren en enthousiasmeren**

Colofon

Trots is een uitgave van Jeugdbescherming
Oplage > 500
Redactie > Bianca Maasdamme en Erik Gerritsen
Vormgeving > LandGraphics, Amsterdam
Productie > Martin Gerritsen/TekstBeeld.Eu
Fotografie > Lionne Hietberg en Petra den Tenter
Aan- of afmelden van de mailinglist?
> communicatie@jbra.nl

inleiding

Blijvend en samen

Dat zijn de belangrijkste woorden van de meerjarenvisie voor de komende jaren. Na onze transformatie, waarbij we onszelf hebben heruitgevonden, is het tijd om ons te verbinden met iedereen om ons heen. Want alleen samen krijgen we ieder kind blijvend veilig. Onze taak is die van interim, in die gezinnen waar kinderen onveilig zijn en ouders dit niet kunnen oplossen. Samen met het gezin, het netwerk, de wijk en zorgaanbieders zoeken we naar wat nodig is om de oorzaak van de patronen die tot onveiligheid leiden, weg te nemen. Als het ons is gelukt een verandering tot stand te brengen, dragen we de regie over, liefst aan het gezin of het netwerk en zo nodig aan het wijkteam. Alleen zo kan blijvende veiligheid worden gerealiseerd. Zodat de kinderen van nu succesvolle ouders van de toekomst zijn. Om het zeker te weten, bellen we na een halfjaar en een jaar nog even na: "Komt u er samen blijvend uit?!"

Met de inzichten die we in onze transformatie hebben verworven, richten we een 'Jeugdbescherming Academy' op waar we trainingen geven, kennis vergaren en kennis delen door onderzoek uit onze eigen praktijk. Ook willen we Generiek Gezinsgericht Werken (GGW) verder over Nederland verspreiden. Dit allemaal met jullie hulp: jullie zijn de trainers, de onderzoekers, de supervisors en voorlichters. We hebben jullie kennis nodig uit jullie praktijk. Sociaal ondernemen dus. Ook komt er een platform van waaruit wij een maatschappelijke dialoog willen voeren over Ieder Kind Veilig.

Ik hoop dat dit lonkend perspectief ons na een heftig transitiejaar nieuwe energie geeft voor onze missie: 'ieder kind blijvend veilig', en dat wij samen in een 'flow' komen. ■

door **Sigrid van de Poel**

IN MEMORIAM JAN WESTDORP

Eind oktober 2014 overleed Jan Westdorp, lid van onze Raad van Toezicht en van de Financiële Commissie. Jan was al langere tijd ziek en vervulde desondanks zijn functie met grote betrokkenheid. Jan was ongelooflijk betrokken bij onze doelgroep, het werk en de organisatie. Wij hebben hem leren kennen als zeer consciëntieus en scherp als toezichthouder. Hij heeft daarmee een belangrijke bijdrage geleverd aan onze transformatie. Wij zullen zijn inbreng en zijn warme persoonlijkheid missen.

‘HOE OVERLEEF JE DE TRANSITIE JEUGDZORG?’

Claire Vlug (links) en Sigrid van de Poel (tweede van links) tijdens de workshop ‘Wat heb je nodig als organisatie?’: “In alle stukken staat dat de klant centraal staat, maar als we beslissingen nemen, kijken we vooral naar de organisatie.”

Een unieke kans om het kind centraal te stellen

“We praten elkaar de put in”, stelde de Amsterdamse wethouder Onderwijs, Jeugd en Diversiteit Simone Kukenheim over de transitie. “Rampscenario’s rollen over elkaar heen, terwijl de transitie juist een enorme kans biedt om het kind in de hulp weer centraal te stellen. En juist die positieve insteek voerde de boventoon op de conferentie ‘Hoe overleef je de transitie jeugdzorg?’ die Jeugdbescherming Regio Amsterdam op 29 september hield. door Martin Gerritsen

“**Z**it Rebound straks in de flexibele schil?” “Waar kom jij straks te werken?” De gesprekken in de wandelgangen van de conferentie geven aan dat er nog veel onzeker is over de precieze invulling van de jeugdzorg vanaf 1 januari 2015. Toch staat de jeugdzorg in de meeste gemeentes goed in de steigers. In proeftuinen en pilots functioneren al Samen DOEN-teams, Ouder- en Kindteams, Sociale Wijkteams, Jeugdteams, WIJ-teams. We krijgen er straks in elk geval een heel scala namen bij.

Toch moeten we ons niet de illusie maken dat de transitie vlekkeloos zal verlopen, zei John Nederstigt, wethouder Duurzame Economische Ontwikkeling, Innovatie, Onderwijs en Jeugd van de gemeente Haarlemmermeer in de inleiding. Zelfs niet in de gemeenten die voorop lopen. “Het zal straks soms fout gaan. Dat weet ik zeker. Het gaat dan altijd om schrijnende gevallen, maar we kunnen niet op de schouder van ieder kind zitten. Maar wij als gemeenten staan dicht bij de kinderen dan Den Haag.” John Nederstigt pleitte er daarom voor om na de invoering van de transitie

alert te blijven om te kijken wat er beter kan: "Wijs elkaar op de fouten. Houd een pittig gesprek. Hou niet op totdat het is gelukt."

GELOOF

Vlekkeloos zal het zeker niet gaan, beaamde Erik Gerritsen, bestuurder van Jeugdbescherming Regio Amsterdam. Maar hij stelde wel dat de Stadsregio Amsterdam een van de voorlopers van de transitie is. "De gemeenten hier waren al aan het experimenteren op het moment dat tot de transitie werd besloten. Wij geloven er namelijk in omdat de transitie een einde kan brengen aan de bureaucratie en versplintering." Maar lang niet alle gemeenten zijn zo ver. De rijksoverheid opperde zelfs de mogelijkheid enkele gemeenten onder curatele te plaatsen totdat zij de zaken op orde hebben. Erik wees er echter op dat geen enkele gemeente op dit moment achter over kan leunen omdat de verwarring die de transitie op 1 januari met zich meebrengt ongetwijfeld tot ongelukken zal leiden. Hij was dan ook ingenomen met het feit dat John Nederstigt dit in zijn inleiding ruitelijk toegaf. Hoe voorkom je nu ongelukken? Erik had zijn 55 tips uit zijn boek 'Hoe overleef je als gemeente de transitie jeugdzorg?' inmiddels uitgebreid tot 62, waarvan de nieuwste tips er vooral op zijn gericht om grote problemen bij de invoering te voorkomen. "Doe een stresstest", adviseerde hij. "Kijk naar de cases die nu binnenkomen en speel hoe je die afhandelt in de nieuwe situatie. Blijf dan bij alles wat je doet je steeds afvragen: wordt het kind hier beter van?" Je kunt niet klaar zijn op 1 januari, concludeerde Erik, "maar zet samen de schouders eronder. Gemeenten, instellingen en cliënten."

POSITIEF

Na de kanttekeningen van John Nederstigt en Erik Gerritsen over de invoering van de transitie, keken de aanwezigen op de conferentie vooral naar de positieve kanten van de transitie. Want dat de jeugdzorg nu niet optimaal functioneert, daar is iedereen het wel over eens. Wat dat betreft biedt de transitie een enorme kans om de jeugdzorg te verbeteren. Maar hoe? Dat kwam aan de orde in de zes workshops. Het kind moet weer echt centraal komen te staan. Dat was de rode draad die terug te vinden was in de workshops. Hierbij werden praktische handvatten gegeven voor het werk voor kinderen in de knel en werd gediscussieerd over kansen en verbeteringen. Zo kwam in 'De dagelijkse praktijk van de gezinsmanager' de methodiek van het Generiek Gezinsgericht Werken naar voren. In de workshop '(V)echtscheidingen professioneel aanpakken' vertelden twee jongeren van Villa Pinedo, kinderen van gescheiden ouders, over hetgeen de

Het platform 'Ieder Kind Veilig' ontlokte direct reacties.

scheiding nu met hen deed. "Het is belangrijk dat er echt wordt geluisterd naar het kind, dat er iemand is die er voor het kind is."

In de workshop 'De Cliënt centraal' werd toegelicht hoe Jeugdbescherming het gesprek met de cliënten aangaat en hoe zij cliënten betreft. Met twee cliënten van Jeugdbescherming volgde vervolgens een levendige discussie. Eens te meer werd duidelijk dat het nodig is én blijft, om in dialoog met cliënten de échte behoeftes en belangen boven tafel te krijgen.

'Leren met Impact' was de naam van de workshop van Instituut Athena. In de workshop werd een 'changemap' gemaakt. Deze moet jeugdzorgmedewerkers helpen om een relatie te leggen tussen handelen en impact voor kind en gezin.

Prikkelend was de workshop van Erik Gerritsen. Hoe krijg je maatwerk daadwerkelijk voor elkaar in

de praktijk? Welke bureaucratische hindernissen moet je dan nemen en hoe? "Leve de precedentwerking!"

VLINDERS

De problemen in de huidige jeugdzorg werden het meest tastbaar in de workshop 'Wat heb je nodig als organisatie?'. Claire Vlug en Sigrid van de Poel, beide directeur van Jeugdbescherming, vroegen de aanwezigen om op een papiertje te schrijven hoe ze willen dat een kind opgroeit. Vervolgens vroegen ze wie van de aanwezigen direct met kinderen werkte en wie indirect. Opvallend was dat een klein deel van de aanwezigen direct met kinderen had te maken. De meeste deelnemers aan de workshop werkten in de ondersteuning of het management. "Op welke manier dient het werk wat je doet hetgeen je op het papiertje hebt geschreven?", wilde Claire weten. Hierop ontstond een boeiende discussie, want staat de organisatie niet ten dienste van het kind? Als de organisatie in het voortbestaan wordt bedreigd, kun je immers ook geen kinderen meer helpen? De discussie spitte zich toe op de aansprakelijkheid van de organisatie. Je kunt immers niet zomaar de wetgeving negeren, omdat je als organisatie aansprakelijk bent, betoogden enkele aanwezigen. Claire trok het gesprek met een simpele vraag naar de kern van het probleem: "Waarvoor sta je liever voor de rechter? Voor het overlijden van een kind of het overtreden van de privacywetgeving?"

"We kijken vooral naar procedures, protocollen en normen", ging ze verder. "Je doet wat de organisatie vraagt, wat jouw rol is. In alle stukken staat dat de klant centraal staat, maar als we beslissingen nemen, kijken we vooral naar de organisatie. Wat heeft de organisatie nodig? Als je 1000 euro hebt, kun je daarvan tapijt voor de wachtkamer kopen. Maar helpt dat de kinderen? Dat vragen we ons zelden af. We zijn vooral bezig om bedrijfsprocessen goed te laten verlopen. We denken in protocollen en processen."

Die spiegel miste het effect niet. Het was voor Claire en Sigrid aanleiding te pleiten om de transitie te benutten om het kind weer centraal te stellen. "We zitten de laatste tijd met veel disciplines om de tafel. Dat opent mogelijkheden. Als we niet meer denken vanuit de organisatie, maar vanuit het kind, dan komen we uiteindelijk tot een daadwerkelijke transformatie."

KUKENHEIM

Het betoog van de Amsterdamse wethouder Simone Kukenheim sloot hier vrijwel naadloos op aan. "De transitie biedt ons een enorme kans. De transitie gaat om het opheffen van kokers en het samenvoegen van geldstromen. Hierdoor krijgt de professional de ruimte

Simone Kukenheim: "In de jeugdzorg gaat het om kinderen. Iedereen is uniek. Je moet daarom ongelijke gevallen in een gelijke mate ongelijk kunnen behandelen."

het gezond verstand te gebruiken. Hierdoor kan de professional daadwerkelijk doen wat voor het kind nodig is." Niet door blind regels te volgen. Simone Kukenheim: "In de jeugdzorg gaat het om kinderen. Iedereen is uniek. Je moet daarom ongelijke gevallen in een gelijke mate ongelijk kunnen behandelen." Ook na 1 januari 2015 is er aandacht nodig voor vernieuwing en doorontwikkeling. Niet alleen vanwege de nieuwe financieringsystemen maar omdat de uitdaging voor ons allen blijft om kinderen in de knel op te laten groeien tot verantwoordelijke volwassenen in de toekomst. Claire Vlug en Sigrid van der Poel lanceerden daarom het platform 'Ieder kind veilig'. Een platform waar een maatschappelijke dialoog plaats moet gaan vinden. Zo generen we nieuwe energie, na een heftige transitieperiode. Aan het einde van de dag zijn de eerste ideeën al gedeeld. ■

Marc Dinkgreve en Inge Busschers: Het expertisecentrum staat voor een continue verbinding tussen praktijk en wetenschap.

‘We richten ons op toepasbaarheid.’

Lerend Effectiviteitsonderzoek, kortweg LEF, zo heet het onderzoeksprogramma van JBRA. Doel? De resultaten van Generiek Gezinsgericht Werken voor kinderen en gezinnen in kaart brengen en analyseren. Een verbinding maken tussen praktijk en wetenschap en weer terug. En dat alles vanuit het motto: ieder kind veilig. door Florence Tonk

De LEF-onderzoekers bij JBRA zijn Marc Dinkgreve en Inge Busschers. Marc is kennisambassadeur en programma-manager bij JBRA en sinds 2002 werkzaam voor de organisatie in verschillen-

de rollen. Hij is van oorsprong ontwikkelingspsycholoog en deed onder meer bevolkingsonderzoek aan de Vrije Universiteit. Inge is sinds twee jaar de eerste onderzoeker in dienst van het expertisecentrum van JBRA. Zij is van huis uit jurist én forensisch orthopedagoog.

“Vanuit de directie heeft JBRA veel oog voor onderzoek, we hebben bijvoorbeeld een eigen onderzoeksagenda”, vertelt Marc. “Het doel van het Lerend Effectiviteitsonderzoek is hetzelfde als het doel van de organisatie: ieder kind veilig.” Inge: “Voorheen liepen hier verschillende externe onderzoekers rond, allemaal met hun eigen agenda en focus. Nu bundelen we alle kennis en data zoveel mogelijk tot een gemeenschappelijk doel.” Binnen het LEF-onderzoek worden, in samenspraak met gedragsdeskundigen en senioren, bruikbare en betrouwbare instrumenten ontwikkeld die het werk van gezinsmanagers ondersteunen. De nieuwe of verbeterde instrumenten moeten leiden tot een betere inschatting van de risico's op kindermishandeling, verwaarlozing en/of recidive, en ondersteunen gezinsmanagers bij het verwijzen naar passende hulpverlening.

KORTER EN BETER

Een voorbeeld van waar Marc en Inge aan werken, is een aanpassing van de LIRIK (Licht Instrument Risico Inventarisatie Kindveiligheid). Daartoe werken zij samen met onderzoekers van de VU, UvA en de HvA. De LIRIK wordt in het hele land en door de meeste jeugdzorgorganisaties gebruikt, ook bij JBRA. Toch kan het beter, aldus Marc: “Het is een heel belangrijk instrument maar onvoldoende op de praktijk toegesneden, dat zullen veel gezinsmanagers beamen.” Inge: “Het is een enorme vragenlijst maar de optelsom van alle antwoorden is niet eenduidig. Wij analyseren nu zo'n 10.000 ingevulde LIRIKS uit de database van JBRA en kijken hoezeer dit instrument voorspellend is geweest voor de veiligheid van kinderen of niet. Hoeveel van deze kinderen kwamen weer bij ons terug? Ook gaan we de LIRIK korter maken en beter laten aansluiten op de praktijk. De risicoanalyse van de LIRIK moet beter en meer ondersteunend zijn aan generiek gezinsgericht werken.”

LUISTEREN NAAR MENSEN

Het expertisecentrum staat voor een continue verbinding tussen praktijk en wetenschap. Medewerkers van JBRA krijgen nieuwe kennis aangereikt met FFPS en GGW als basis. Daarnaast zouden de onderzoekers het liefst zien dat er alleen bewezen, effectieve interventies in gezinnen worden ingezet. En dat gezinsmanagers altijd de hulp en interventies inzetten die ze vanuit hun eigen analyse nodig achten. Tegelijkertijd wordt de uitvoering van GGW en FFPS in de praktijk onderzocht en waar mogelijk verbeterd. Inge verwoordt de doelen van

het onderzoek als volgt: “Inzicht krijgen in de effectiviteit van GGW, maar op zo'n manier dat tegelijkertijd sneller de juiste analyse van de problemen van een gezin worden gemaakt, de juiste en meest effectieve interventie wordt ingezet en de resultaten daarvan op een goede manier borgen.” Onderzoek en praktijk staan voortdurend met elkaar in verbinding. Daarom wordt ook regelmatig overlegd met de (senior) gezinsmanagers en de gedragsdeskundigen van JBRA. Marc: “We richten ons op toepasbaarheid en luisteren daarom veel naar mensen.”

Zo neemt Marc ook zitting aan de escalatietafel. Hier worden complexe gezinnen besproken die langer dan 900 dagen bij JBRA zijn en waar onvoldoende vooruitgang wordt geboekt. De parallellen tussen de verschillende gezinnen die daar worden besproken zijn leerzaam en worden door Marc verzameld, geanalyseerd en vastgelegd. “Het is een vorm van kwalitatief onderzoek. Ik hoor veel over gezinnen die vastlopen omdat er een verkeerde start was, een verkeerde analyse van hun problemen, of omdat niet de juiste interventies werden ingezet. Vaak hebben ook ook een aantal vergelijkbare interventies na elkaar niet veel uitgehaald. Het zijn de meest complexe gezinnen die we hebben binnen JBRA. Zodra een gezin aan de escalatietafel besproken is, willen we hun dossier binnen drie maanden afsluiten, een nieuwe verder strekkende maatregel opleggen, of opnieuw aan de slag met een effectievere interventie.”

VAN REGISTRATIE NAAR REFLECTIE

Lerend Effectiviteitsonderzoek meet zaken als veiligheid, programmatrouw aan GGW en maakt de resultaten beter inzichtelijk zodat gezinsmanagers er iets van kunnen leren. Betekent dat ook meer werk? Meer vastleggen, rapporteren? Marc: “Nee, wij maken geen nieuwe vragenlijsten voor gezinsmanagers. We werken puur met de bestaande dataregistratie, zoals de metingen van risicotaxatie en programmatrouw.” Sommige gezinsmanagers vinden het best lastig om bijvoorbeeld de gespreksvoering met FFPS goed vast te leggen in een 'casenote'. Feitelijk moeten zij een omschakeling maken van registratie, zoals in de vroegere contactjournaals, naar reflectie. Hoewel de 'casenotes' minder tijd kosten dan de contactjournaals, blijft het iets waar mensen soms aan moeten wennen. Marc en Inge weten dat en willen met hun werk gezinsmanagers ondersteunen en motiveren om die reflectie zo goed mogelijk te doen. Inge: “Wat moeten we nog leren en waar is extra ondersteuning bij nodig?” Ook dat zijn vragen van het Lerend Effectiviteitsonderzoek. ■

‘Angst doorbreek je met positieve ervaringen’

Ineens was daar die mail met vrolijke vakantiefoto's. Moeder en dochter breed lachend. Groeten uit Tsjechië. Het is bijna niet voor te stellen dat de dochter een half jaar eerder geen contact met haar moeder wilde. De ouders vochten verbeten een echtscheiding uit. Angst blokkeerde elke oplossing. Met hun dochter als belangrijkste slachtoffer. Maar binnen een half jaar werd met GGW het onmogelijke mogelijk.

Probeer drie jaar ellende maar eens samen te vatten. Een kind dat over en weer wordt ontvoerd. Rechtszaken die over elkaar heen buitelen. De pers die zich met de zaak bemoeit. Wekelijks was er een lichtpuntje als moeder haar dochter op kantoor van JBRA mag zien. Ze bakken koekjes, versieren taarten, spelen spelletjes. Spontaan naar buiten kan niet, want vader is te bang dat moeder haar dochter meeneemt naar Tsjechië.

Als JBRA uitbreiding van de bezoeksregeling voorstelt, gaat het mis. De vader weigert mee te werken en de dochter protesteert tijdens het bezoek. Zij wil haar moeder niet meer zien. Een jaar lang is er geen contact. "Een ingewikkeld patroon dat niet te doorbreken leek", vat gezinsmanager Ioana van Gastel Mihai de zaak samen. "Het ging van kwaad tot erger. De angst was enorm. Alles wat JBRA voorstelde, liep spaak."

KADERS

Op het moment dat Ioana in de zaak stapte – nu een klein jaar terug – had de moeder haar dochter Darina al een jaar niet meer gezien. "Samen met mijn team keek ik welke patronen er speelden en welke ideale situatie we wilden. Het liefst wilden we dat de moeder haar dochter in haar natuurlijke omgeving zou zien, maar dat was op dat moment onmogelijk. Vervolgens maakten we een plan om de omgang op gang te brengen en te laten lopen zoals in de beschikking stond:

Darina zou eens in de twee weken bij moeder kunnen logeren. JBRA gaf de ouders zes maanden om dit doel te bereiken. Daarbij betrokken we iedereen. Niet alleen beide ouders, maar bijvoorbeeld ook hun advocaten. Zo stelden we samen een document op waarin stond dat indien een van de gezaghebbende ouder zonder toestemming van de ander gezaghebbende ouder met het kind naar het buitenland zou vertrekken, wij de achtergebleven ouder zouden ondersteunen in het aanvragen van eenhoofdig gezag."

VERTROUWEN

Het winnen van vertrouwen en het op gang brengen van de communicatie tussen beide ouders hadden prioriteit. "Angst doorbreek je met het opdoen van positieve ervaring", zegt Ioana. "Je moet angst serieus nemen, maar ook grenzen stellen. Je kunt niet tegen vader zeggen dat zijn angst irreal is, daar bereik je niets mee. Elke keer een stapje verder gaan en zorgen dat alle betrokkenen met een goed gevoel naar huis gaan, zo doorbreek je de vicieuze cirkel." Daarom werd het bezoek voorzichtig opgebouwd. "De eerste keer vond het bij ons op kantoor plaats", vertelt Ioana. "Ik had bedacht dat we samen zouden kwartetten. Darina, haar ouders en ik. Ik wilde geen moeilijke gesprekken. Het moest vooral leuk zijn. Vader kwam met Darina naar onze parkeerplaats, maar zij wilde niet meekomen. Ze krijste alles bij elkaar. Ik zei dat we toch naar binnen gaan, al was het maar voor

GASTEL MIHAI

tien minuten. En toen zij drie minuten binnen was, was het verzet verdwenen. Het werd een hele leuke middag. We hebben zelfs voetbal buiten gespeeld. Het was voor het eerst in drie jaar dat vader, moeder en dochter iets samen deden. Er werd een foto gemaakt van hun drieën. Moeder zei dat dit het eerste foto is waarop ze met zijn drieën staan. En dat ook nog lachend" Ondanks dit succes, verzette Darina zich de tweede keer nog heviger. "Dit is kindermishandeling", riep haar vader toen Ioana doorzette. "Je ziet toch dat ze niet wil." Dat ging even door totdat Darina iets heel belangrijks tegen haar vader zei: "Maar jij wil het niet." Dat bood Ioana de mogelijkheid dit ter sprake te brengen. Niet met het vingertje, want dat past niet in FFPS. "Blijkbaar voelt ze dat ze geen toestemming heeft. Hoe maak u haar duidelijk dat u dat wel wil."

UITBOUWEN

Langzaam, maar zeker werd het bezoek verder uitgebouwd. Na een tijdje werd het kantoor verlaten en spraken ze af in Artis, waar ook de nieuwe vriendin van vader bij was. Vervolgens spraken ze een keer af bij moeder thuis. Dat was een belangrijke doorbraak, want zo zag het meisje dat haar moeder gewoon in Nederland woonde en niet in een ver land. Als sluitstuk werd besloten om moeder en dochter samen op vakantie te laten gaan. Naar het buitenland. Ioana: "Niet naar Tsjechië, want we dachten dat dat te gevoelig lag vanwege de eerdere ontvoering. De moeder stelde

daarom voor naar familie in België te gaan. Maar de vader zei daarop tot ieders verbazing: 'Waarom ga je niet gewoon naar Tsjechië?'" En zo vertrokken moeder en dochter naar Tsjechië voor een heerlijke vakantie, zoals uit de foto's blijkt die de moeder naar JBRA stuurde. "Je moet voorzichtig zijn. Het is sturen met een fluwelen handschoen", zegt Ioana. "Het vertrouwen kan zo weer weg zijn, maar het gaat wel steeds beter. Laatst gaven vader en moeder elkaar zelfs een knuffel. Ik denk ook wel dat we nu kunnen werken aan de borging." ■

Om redenen van privacy is het verhaal van Darina geanonimiseerd.

DE SUCCESFACTOREN

- Je werkt vanuit een team. Ik voelde me enorm gesteund door mijn collega's. Als er iets mis zou gaan, kon ik op mijn team terugvallen.
- Het winnen van vertrouwen is cruciaal.
- Ik legde alle afspraken vast in notulen. Die maakte ik deels al tijdens het gesprek op een flip-over. Zo konden ze direct zien hoe hun woorden op papier overkwamen.
- Ik begon de gesprekken positief, bracht in het midden enkele stresspunten naar voren en eindigde het gesprek ook altijd positief. Op die manier gingen de ouders telkens met een goed gevoel weg.
- Ik werkte vanuit een duidelijk opbouw schema dat ook inzichtelijk was voor de ouders. En bij elke stap hielden we het einddoel in het achterhoofd, namelijk dat Darina gelukkig is.
- Ik betrok het netwerk bij het plan, dus ook de advocaten. Zij zijn de 'one-up' in de vechtscheidingen, dus waarom daar niet gebruik van maken?

LONNEKE BIERHOFF

‘Luister en erken de problemen’

Water en vuur. Moeder en dochter stonden lijnrecht tegenover elkaar. De toen negenjarige Patricia deed wat ze wilde. Haar ernstig zieke moeder kreeg geen vat op haar. Het leek helemaal uit de hand te lopen. Maar nu gaan moeder en dochter weer gezellig samen naar de stad. “Dat was met de oude manier van werken niet gelukt”, stelt gezinsmanager Lonneke Bierhoff.

door Martin Gerritsen

“**T**oen ik twee jaar terug in het gezin kwam, waren er enorme problemen. De ouders waren verwickeld in een vechtscheiding. Het liep uit de hand toen de moeder Patricia niet aan haar vader wilde meegeven voor het weekend. Het ging op dat moment ook niet goed tussen moeder en dochter. Patricia's moeder heeft MS en Patricia nam daar een loopje mee. Ze deed wat ze zelf wilde. Ze bepaalde bijvoorbeeld zelf hoe laat ze naar bed ging, want haar moeder kon niet naar boven om haar daadwerkelijk naar bed te brengen. De ouders konden daar niet met elkaar over praten. De vader vreesde dat de moeder vanwege haar ziekte de verzorging van Patricia niet aankon. De moeder zag dat als een aanval, alsof ze een slechte moeder zou zijn.”

FAMILY FOCUS

“Ik wilde graag met beide ouders om tafel, want dat is belangrijk bij een vechtscheiding. Maar de moeder wilde niet en de vader durfde niet. Uiteindelijk lukte het me toch. Vooral door te luisteren en hun problemen te erkennen. Ik ben ook open het gesprek in gegaan. Ik bood een luisterend oor zonder met een plan te komen. Dat moest vanuit hen komen. Het belangrijkste doel was het krijgen van een ‘family focus’, hun zorgen voor Patricia gelijk trekken. Dat lukte. Vervolgens spraken we af om niet meer via de mail te communiceren of zaken buiten de ander om te bespreken. Dat werkte fantastisch.

Als Patricia tegen de ene ouder wat over de ander zei, belden ze elkaar om te checken of dat klopte.”
 “Door die openheid lukte het ook om elkaars problemen te erkennen. Zo durfde de moeder toe te geven dat ze het moeilijk had met de opvoeding. Daardoor groeide het onderling vertrouwen. En dat bood andere hulpverleners de mogelijkheid om de moeder te ondersteunen. Tot die tijd knokte ze tegen alles wat met hulpverlening te maken had.”

EIGEN KRACHT

“Ondertussen ging haar gezondheid verder achteruit. Het was duidelijk dat het op deze manier niet verder kon. Op dat moment hebben we een Eigen Kracht Conferentie ingezet. Dat was een van de beste conferenties die ik ooit heb meegemaakt. De negativiteit maakte al snel plaats voor een gezamenlijke focus, namelijk dat Patricia thuis kon blijven. Zelfs de nieuwe vriendin van vader deed mee. Uiteindelijk kozen ze voor een oplossing waarbij een nanny de moeder door de week ondersteunt, Patricia na school wordt opgevangen door moeders van vriendinnen en de vader Patricia het weekend heeft. Het werkte geweldig. En het netwerk is nog steeds intensief bij alles betrokken, onder andere door een groepsmail.”

SUCCESS

“Het succes van deze zaak zit hem er in dat men zelf met deze oplossing kwam. Daardoor kon iedereen zich er in vinden. Dit is de verdienste van de nieuwe manier van werken. In de oude manier zouden we veel eerder een ots hebben gehad en waren we de moeder kwijt geweest. Die verzette zich tegen alles, maar door haar kant te erkennen, kon ze ook meewerken aan een oplossing.”
 “Het mooie is dat het contact tussen moeder en dochter weer goed is. Ze gaan nu soms weer samen naar de stad. Hoe lang dat duurt, weten we niet, want de gezondheid van de moeder gaat achteruit en op een gegeven moment kan zij ook niet meer thuis blijven. Maar tot die tijd woont Patricia in elk geval bij haar en dat zou bij de oude manier van werken niet zijn gelukt.” ■

Om redenen van privacy is de naam van Patricia gefingeerd.

Lonneke Bierhoff: "Het succes van deze zaak zit hem er in dat men zelf met deze oplossing kwam. Daardoor kon iedereen zich er in vinden."

Lobke van Rijn: We willen het graag verder ontwikkelen en zoeken daarom naar een wisselwerking op allerlei fronten, waar mensen ideeën, visies en plannen kunnen aandragen."

EEN BEWEGING MOET HET WORDEN, MEENT BESTUURSSECRETARIS LOBKE VAN RIJN. ZIJ IS DE TREKKER VAN HET PLATFORM 'IEDER KIND VEILIG' DAT NAAR VERWACHTING EIND JANUARI 2015 IN DE LUCHT GAAT. IDEEËN ZIJN VAN HARTE WELKOM.

PLATFORM 'IEDER KIND VEILIG' MOET STIMULEREN EN ENTHOUSIASMEREN

Lobke vergelijkt het platform 'Ieder Kind Veilig' met het Wereld Natuur Fonds. "Dat is weliswaar een internationale organisatie en wij willen nationaal werken, maar iedereen kan op zijn manier aan het Wereld Natuur Fonds bijdragen. Een school kan een les geven, mensen kunnen een project steunen en jongeren kunnen met de 'Rangers' (jeugdorganisatie – red.) meedoen. Dat kan ook met 'Ieder Kind Veilig'. Scholen kunnen een les geven, organisaties kunnen een methode verder ontwikkelen en professionals kunnen ideeën aandragen." "Wij denken ook dat Jeugdbescherming winst kan halen uit een dergelijk platform", vertelt Lobke. "Het idee komt voort uit het Generiek Gezinsgericht Werken. Wij geloven in deze manier van werken,

maar het is geen eindproduct. We willen het graag verder ontwikkelen en zoeken daarom naar een wisselwerking op allerlei fronten, waar mensen ideeën, visies en plannen kunnen aandragen."

WEBSITE

Het is de bedoeling dat begin 2015 de website www.iederkindveilig.nl actief wordt. Lobke: "We kijken op dit moment hoe we de site vorm en inhoud geven. We willen dat er informatie opkomt, maar vooral ook dat mensen zelf ideeën bijdragen. Zo willen we met blogs discussie entameren, maar mensen moeten er bijvoorbeeld ook projecten aan kunnen reiken."

De site moet stimuleren en enthousiasmeren en vooral uitnodigen om te reageren. Een redactie moet

zorgen dat het een forum wordt waarop volop discussie plaatsvindt zonder 'Geenstijl'-achtige taferelen

OFF LINE

Naast de site moet het platform 'Ieder Kind Veilig' ook off-line vorm krijgen. Lobke: "We moeten daarvoor nog een vorm vinden, waarbij we ook kijken naar een plaats voor het Expertisecentrum en de JBRA-Academie. We willen kijken hoe daar ook een kruisbestuiving plaats kan vinden, zodat een platform ontstaat dat inspireert en een bijdrage levert aan het uitgangspunt 'Ieder Kind Veilig'. ■

door **Martin Gerritsen**

Lobke nodigt iedereen uit om mee te denken over de verdere invulling van het platform.